

Inledning

”Begreppet våld mot kvinnor innefattar varje våldshandling som är baserad på kön och som resulterar i, eller som sannolikt resulterar i, fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, inklusive hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckliga frihetsberövanden, vare sig de sker i det offentliga eller privata livet.”

(Slutdokument från FN:s kvinnokonferens i Peking 1995, § 113)

”Sverige är världens mest jämställda land. Vi har till och med fått pris för det på FN:s kvinnokonferens i Peking för några år sedan.

Det betyder dock inte att allt är bra hos oss. Det finns fortfarande en del som inte är jämställt. Att kvinnor fortfarande blir slagna av sina män just för att de är kvinnor är ett bevis på det. Varje år anmäler runt 20 000 kvinnor (ca 400 i Kalmar län) att de blivit misshandlade. Ofta har de blivit det av en man som står dem nära. Att slå är ett sätt att visa makt, att styra en annan människa genom att skrämja och förödmjuka. Det är ett oacceptabelt beteende i alla länder, men inte minst i ett av de mest jämställda.

... visa att vi inte accepterar våld – inte någonstans eller mot någon – inte heller mot kvinnor av deras närmaste. Ett sätt att visa det är att ha starka lagar som skyddar människor som utsätts för våld och övergrepp, och göra stora satsningar på att förebygga våld och hjälpa dem som blivit slagna. Men det viktigaste och mest effektiva sättet att stoppa våldet är att du och jag börjar reagera och ta ställning. Fler behöver bli medvetna om att våldet finns. En sådan medvetenhet tror vi kan komma såväl ur lagar som ur information om hur våldet ser ut och hur poliser, socialarbetare och hälsovård arbetar för att bekämpa det och hjälpa kvinnor som är utsatta.”

(Jämställdhetsminister Ulrika Messing, ur ”Kvinnofrid, magasin om regeringens proposition om våld mot kvinnor”, 1998)

Vad inkluderas i övergrepp?

Fysiskt övergrepp

Innefattar slag, sparkar, bett, knuffar, strypningsförsök eller att använda vapen för att hota eller skada. Kan ibland resultera i mord.

Psykiskt övergrepp

Innefattar överdriven svartsjuka och försök att kontrollera kvinnans tider, hennes aktiviteter, hur hon klär sig, vilken frisyrr hon har, försöker sätta gränser för vem hon träffar eller pratar med, trakasserar henne på arbetet, förstör ägodelar som betyder mycket för henne, drar sig undan närmanden eller sex, hotar att flytta barnen och hotar med självmord.

Verbalt övergrepp

Innefattar ständig kritik, förödmjukande tilltal och nedvärdering, orättvisa beskyllningar, falska anklagelser om otrohet, hot om våld mot kvinnan och hot mot personer som är viktiga för henne.

Sexuellt övergrepp

Innefattar att tvinga någon till sexuella handlingar mot dennes vilja, att utstå smärta vid sexuellt umgänge, smitta någon med könssjukdom på grund av vägran att använda skyddsmedel.

Ekonomiskt övergrepp

Innefattar att vägra kvinnan tillgång till familjens pengar eller att hon inte har någonting att säga till om hur pengarna ska användas.

Själsligt övergrepp

Innefattar att degradera (förnedra) kvinnans tro eller värderingar, förhindra henne att utöva sin tro, tvingar henne att hålla fast vid en tro.

Lagstiftning

Brottsoffer

I socialtjänstlagen 5 kap § 11 stadgas följande:

Socialnämnden bör verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp. Socialnämnden bör särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Våldsbrott mot kvinna omfattar följande brott enligt brottsbalken:

- Misshandel, annan än grov mot kvinna 15 år eller äldre, inomhus eller utomhus
- Misshandel, grov mot kvinna 15 år eller äldre, inomhus resp utomhus
- Våldtäkt och försök till våldtäkt
- Grov kvinnofridskränkning
- Olaga hot mot kvinna
- Ofredande mot kvinna
- Brott mot besöksförbud

Socialtjänstens rutiner avseende kvinnor som utsätts för våld

- Snabbt mottagande på Individ- och familjekontoret för att utreda händelsen och kvinnans behov av hjälp.
- Detta gäller om händelsen sker under måndag-fredag, i annat fall kontaktas socialtjänstemän genom jouren.
- Bedömning av vilken insats som kvinnan behöver i det akuta läget avseende läkarvård.
- Tillfällig bostad, ekonomiskt bistånd m.m.
- Finns det barn i familjen? Information överlämnas till barn- och familjeenheten.
- Uppföljning av det akuta ärendet. Hur mår kvinnan efter ex 14 dagar? Finns ytterligare behov av stöd? Vad har andra myndigheter gjort? Vilket nätverk har kvinnan? Vilken kontakt har socialtjänsten med förövaren om misshandeln var gjord under påverkan av alkohol eller droger? Har ärendet gått till åtal?
- Om barn finns i familjen, har kontakt tagits från socialtjänsten avseende dem?

Hur går en utredning på socialtjänsten till? Vilka frågor ställs om kvinnan söker upp individ- och familjekontoret?

Socialarbetaren lyssnar på kvinnan och ber henne berätta och förtydliga om saker förefaller oklara.

Socialarbetaren förklarar att kvinnan under inga omständigheter får bli slagen. Det är inte hennes fel. Det är ett brott. Hon är inte ensam. Om hon har ett eget missbruk uppmaning att söka hjälp för detta. Information om de hjälpmöjligheter som finns för misshandlade kvinnor.

Fråga angående den person som gjort sig skyldig till misshandeln. I vilken relation står han till henne? Är det make, sambo eller annan? Hur länge har de haft ett förhållande? Är det troligt att han letar efter henne? Om det finns barn var är de och är de i säkerhet.?

Bedömning av säkerhetsrisk för kvinnan

Kan kvinnan gå hem utan risk? Vad kommer att hända? Har den misshandlande partnern vapen eller andra tillhyggen? Behöver kvinnan hjälp med annan bostad eller kontakt med kvinnojouren?

Kontakt

Individ- och familjekontoret	0481-451 22
Polisen/Socialjouren	112
Brottsofferjouren	0480-880 85 0200-21 20 19
Kvinnojouren	0480-191 55
Tjejjouren	0480-191 55
Kalmar Stadsmission	0480-42 14 70
Mansjouren	073-697 31 10 073-735 79 00
KRIS	0480-207 91 0736-830 76